

QUÆSTIO MEDICA,
QUODLIBETARIIS DISPUTATIONIBUS
MANE DISCUTIENDA
IN SCHOLIS MEDICORUM.

Die Jovis 9^a Decembris 1717.

M. JOANNE-BAPTISTA-FAUSTO
ALLIOT DE MUSSAY,
DOCTORE MEDICO, PRÆSIDE.

An Morbus Antiquus Syphilis?

I.

HOMINEM, si structuram & artificium spectes, naturæ gaudens opus: si morborum iliadem, novercantis ludibrium, dixeris. Vix spiritum cœpit ducere, ipsum undique circumveniunt offendicula; suos qualibet aras deinceps perpeffura manes. Adhuc à matre rubentis pulmones tussis ferina quatit, palpitans vertex deturpatur achoribus. E suis erumpunt alveis dentes: Quantâ dolorum accessione? non cantu, non cunarum oscillatione recreatur puer, sed tusses, & alvi profluvia tenellum exercent pusionem. Ut primum pubertas venit, intestina pungunt lumbrici, vesicam dilacerat carnifex calculus; suos etiam patitur adolescentia morbos, Epilepsiam, Variolas puellis insensas, matribus detestatas: juvenibus lethargus accidit, lateris, pulmonumque inflammationes, senes tandem exercent spirandi difficultas, destillationes, visus, auditusque heberudo. Adeo verum totum esse hominem à naturâ morbum? Hi sunt ipsius hostes reconditi, hæc latent in corpore morborum & mortis.

A

germina. Verùm extrinsecùs, quot ruunt in ejus perniciem pestes acerrimæ? cibi, potùsque ingluvies, fida Medicorum nutrix, amores incesti, in quos de tenero ruit ungui fœcunda culpæ juvenus, tempestatum, regionumque varietas; aër præcipuè universalium caularum, ut prima, sic & potentissima. Ab hoc vitiato morborum clades in populum catervatim derivant. Quid mirum? aër, solemnes caloris, & frigoris patitur vices. In hyeme frigidior, vere maturatur: per æstatem fervet, in autumno modò intensè calet, modò subito refrigeratur. Hinc innumerabiles pullulant morbi; horum principes Epidemii verni & autumnales. Tantùm potest inquinatus aër malorum afferre? Suos habet etiam unaquæque regio morbos Endemios. Hispaniam infestat Struma, Poloniam plica; Scorbutus littoris maris Baltici, Bronchocele Alpinarum regionum incolas. Morbi quoque alii *bronnici*, alii Acuti, quorum vel cita mors, vel victoria. Idipsum etiam mirabile, alios in nobis durare, alios desinere, alios renasci, crudeliùsque sævire. Nonnulli certis sæculis occidunt, ut *a* Gemursa Plinii, nonnulli de novo prodeunt, quasi parùm essent homini certa morborum genera, nisi etiam nova timerentur. Quin & multi extincti jacent morbi, quidam hodiè repullulant, quidam vigent Veteribus incogniti, quidam prætermissi, quidam ab ipsis ita tractati, ut omnia descriperint symptomata morbi, signum tamen pathognomonicum nunquàm assignaverint.

I f.

UT quidam morbi primo intuitu similes, reipsà tamen diverſi: sic, idem morbus nonnunquàm sub diverſis offert se typis, aliorumque larvam induit. Colicus dolor, nephriticus; hysterica passio, syncope; Cataphora, lethargus; Rheumatismus, Venerea lues; suà sæpè similitudine decipiunt; at essentiã, ut & curandì ratione differunt. Alii contrà morbi, symptomatum varietate, nec essentiã, nec curationis methodo dissimiles. Dubitas? Ad febres attende intermittentes; modò Hemicraniam, modò somno gravi, stupore, aut stertore, Apoplexiam simulant. Quandoquè Colicam affectionem, Plevritidem acutissimam, Rheumatismum universalem particularemve, *Scarlatinam* febrem, aut Erysipelatosam mentiuntur. Sic multà arte genium aliquando dissimulant suum febres intermittentes. Ab eo se labyrintho expediat Artifex sagacissimus? Signis non luditur communibus; Pathognomonicorum ope morbi essentiã

perſcrutatur. Hanc ex ſtatis paroxiſmorum & intervallorum periodis, aut ex periodicâ horum ſymptomatum exacerbatione, & remiſſione, ex urinis, aliisque deprehendet ſignis, & certò dignoſcet. Arthritidis verò, quàm variâ, quàm diverſæ metamorphoſes? Illa ſæpè inſcrutabili ſignorum obſcuritate, & vago ſymptomatum concurſu detegi vix po- teſt. Nullus eſt morbus aequè *παρόξυνος*, æquè *παλὺς*: ventriculo naſeam, inteſtinis tormina, nephritidâ renibus, anginam faucibus, pulmōni tuſſim, nervis paralyſim inſert; præ ſe modò fert Melanſtholix, Phtiſeos, Eryſipelatis modò aut Odontalgix ſimilitudinē. Hæc Arthritis hodiè anomala dicitur, ſicque ab Arthritide genuina diſtinguitur; novum nomen, non morbus ideò novus. Novos-nè etiã dixeris morbos, ſimulatos illos affectus, qui ſub typis Hyſtericæ paſſionis, aut mali Hypochondriaci ſæpè ſe ſe offe- runt? Quamcunque corporis partem morbus inſederit, ſymptomata ipſi conſona conſeſtim inſeſtant. In capite Apoplexia, clavus Hyſtericus ægram miſerè exercuciant; cordis palpitationem, Colicum dolorem, aut urinæ ſuppreſ- ſionem æmulatur paroxiſmus; externè, in carne muſculosâ, nunc dolorem, nunc tumorem inducit; nec (quod mireris) intactos dimittit dentes; Ptyaliſmus nonnunquàm hoc mor- bo laborantes afficit, ut mercurio delibutas facilè crederes. Ab hujus ſæculi α Hippocrate, Naturæ diligentiffimò ſcu- ratore, ſilum Ariadnes accipe, quo te ex hoc labyrintho liberares? En ſignum huiusce affectûs pathognomonicum? uri- na limpida, ad inſtar aquæ è rupibus ſcaturientis, quam ſtatim poſt paroxiſmum reddit æger, & ſatis copioſè. An ideò hos affectus novos eſſe contendes? Quod antè β Recen- tiores quorſdam Medicos à nullo fuerint exactè deſcripti. Idem dicendum de Syphilide. Quis hodiè ignorat varias & innumeras faciēs induere? per plures annos latere? & ſub diverſis larvis in lucem prodire? Tanta namque, ſæpius eſt ſignorum obſcuritas, ut mirum non ſit, quòd à veteribus Medicis morbi eſſentia fuerit incognita. Hi enim hoc aut illud luis venereæ ſymptoma deſcripſère, alii alia detexère; at ex eorum inter ſe collatis, tantùm tota exurgit Syphili- dis diagnoſis, ut & ex ſigno pathognomónico ſolis Recen- tioribus cognito.

III.

SYPHILIS fracaſtorii, *ἀπὸ τῆς οὐρῆς, καὶ τῆς φιλίας*, à porcæ ſeu meretricis amore, genuinum ſcortatorum.

A ij

α Sydenham
Diſſertatio de
affect. Hyſter.
p. 459.

β Morton de
Prothei form.
februm.

Muſgrave de
arthrit. ano-
mala.

Sydenham
de Hyſter. af-
fect.

flagellum, luxuriæ supplicium, & effrenatæ libidinis stipendium, omnium est morborum farrago & epitome: quidquid in aliis est horrendum, unâ secum trahit. Tam varias habet symptomatum facies, ut Protheum dixeris infidum virus & crudele: serpit inter lætentium suavia: non hospēs tutus ab hospite, non puer à nutrice, nutrix ab alumno, non vir à conjugē, non conjux à marito. Sæpius impuræ mulieris congressu scortator, inquinatæ nutricis suctu puellus, ut nutrix infecti puelli, obstetrix parturientis, & vicissim parturiens obstetricis pollutæ contactu contrahunt luem. Cujus seminarii tanta vis & energia, ut reis partibus illæsis, insontes quandoquē plectantur. Quin & habet hanc dira lues malitiam, ut diù antè sentiri, quàm agnoscī malit; venisque latitans intimis tacito cursu, mentitæque mansuetudine furtim atque silentio subrepens, ut ignis suppositus cineri dolofo, remissionis vix patiens flamma, quas acquisivit eundo vires statim exerit, ruit furibunda, virus passim diffundit; & partibus inhærens mordicis brevi futuræ stragis notas exprimit. Hæc sunt imminentis affectûs signa certissima. Ab interiori penè turpis illuvies promanans, aut in exteriori cancrōsum ulcus, vel bubo in inguine. His amat venerea lues stipari satellitibus. Jam sævientis, hæc solent esse consecraria. Cutis inficitur, duris, siccis, rotundisque pustulis, capillorum, barbæ, ciliorum, superciliorumque sequitur defluvium. His ubi accedunt sycoses in capite, topi, exostoses, fici, mariscæ, viris in ano, feminis in pudendis, ulcera profunda, exedentia, Telephia, cancrōsa; talibus, habes manifesta obfirmatæ luis indicia. Quàm tetra, quàm horrenda comitantur symptomata? nares malè habet ozæna, vox raucescit, tument tonsillæ, vexant tandē *dolores nocturni* in capite, *mediisque* in artubus; (malorum omnium cumulus, signumque pathognomonicum,) fortè ut sacrorum Veneris non ritè noctu peractorum memoria refricetur. Sed undè tam dira lues? qui casus rerum varii, quæ semina morbum attulere? maligna. nè aëris qualitas, aut cœli vitium, ex magnâ Tyberis & fluminum redundantia, & putredine? nequaquàm. An ab aëstorum influxu, aut obsidione Neapolitanâ? an ab Indiâ? fabula. Cùm è contrariō Indis Syphilidem miserit Europa. Undè igitur? Quò rem deducam, audi. Ab impurissimarum mulierum congressu promiscuo. Ex seminum multitudine, varietate, & corruptione. Causam habes antecedentem Veteribus incogni-

5
tam : hunc ergo morbum , antiquum dixeris , cujus prima-
ria , & unica causa sit antiquissima , scortatio nempe turpis
& vaga , quæ semper fuit , & cujus omnia symptomata fue-
runt ab Antiquis declarata . Ne credas igitur inanem esse
& vanæ eruditioni nimium indulgentis conjecturam . Veri-
tas est omnis ævi comprobata Historicorum , Poëtarum , &
Medicorum observationibus .

I V.

E VOLVAS Veterum , tum Græcorum , tum Latino-
rum Libros , ibi Syphilidem reperies , aut Syphilidis
signa certissima . Quid enim aliud est a Luciani , *Lesbius Mor-*
bis ? quid Horatii *Campanus* ?

* Lucian. in pseudo-
Logista.

b Campanum in Morbum , in faciem permulta jocatus .

* Horat. Satyr. v.

Cum Caput , teste Valerio Maximo , *Veneris usus esset las-*
civior . De hujus Morbi contagio c Martialem audi .

62.

c L. 7 , Epigr. 72.

Ficosa est uxor , ficosus & ipse maritus :

Filia ficsa est , & gener atque nepos :

Nec Dispensator , nec villicus ulcere turpi , &c .

Unde patet contagiosam hanc luem in universam familiam
irrepsisse : quin & irrepserrat in Cleopatrx comitarum ; hinc
d Horatius :

d L. 1 , Od. 37.

*Regina dementes ruinas ,
Funus & Imperio parabat
Contaminato cum grege turpium
Morbo virorum .*

De alio hujusce Morbi symptomate turpem concubitum
subsequente loquitur e Juvenalis :

e Satyr. 11.

sed podice lævi

Ceduntur tumide , Medico ridente , mariscæ .

Cur risum , amabo , movebant Medico , nisi quod noverat
causam ulceris esse turpitudinem , & sceleratam obscœnita-
tem ? Quin & tantus fuit hujus fœdi contagii horror apud
Priscos , ut quidam , in f Apuleio , sæpius sibi mortem suâ con-
fiscere manu voluerit , priusquam inquinatæ uxoris contagio ma-
cularetur . Et infra . Mercator , inquit , ad Cauponariam drev-
tebat : illa , arigine percita , illum cubili applicans suo , statim
ut cum ista acquievit , ab unico congressu pestilentem & annosam
contraxit affectionem . Quid ergo ? si non Venerea lues . Nonne
Syphilis erat illud morbi genus quo g pulcher Claudii filius ,
perdito amore vulgatissimæ meretricis infamis , erubescendo morbi
genere consumptus fuit : abdomine enim avidè devorato , fœdæ ac
sordidæ intemperantiæ spiritum reddidit . Hoc pudendo labo-

f In asini aurei prima
& decima metamor-
phosâ.

g Val. Maxima.
l. 3.

b Sueton. in Vita Octavii.

i Tacit. Annal. l. 4.

k Sigonii, l. II. Imper. Occid.

l. Guillel. de Saliceto.
Gordonius.
Gnido de Cauliaco.
Valefcus de Tharanta.

a Cornarius.

b Jacob. Carpenfis, primus salivationis autor.

raffe Morbo Romanos Imperatores mollitie & lasciviâ diffluentes, quis negaverit? Quare authore Antonio Musâ Medico, *Octavianus h Cæsar sapiens unctus fuit, sudavit ad flammam, deinde aquâ perfusus gelidâ, nisi propter contumaciâ huius luis symptomata. Nec disparem à locero nactus est i. Tiberius sortem: Ipsi corporis habitus pudori fuit, quippe erat incurva proceritas, nudus capillo vertex, ulceroſa facies, ac plerumque medicaminibus interſuncta. Quem denique fugit k Galerium Imperatorem violentas ſibi manus intuliſſe, propter ortum circâ pudenda bubonem, & totum libidinis instrumenti putrefactionem: Nonne Syphilis? Sed heu! non tantum culpam poena premit comes, & omni libidinum genere deturpatoſ exagitat illa ferina lues; quin & Pios quoque tentavit: ſic Job, cui nullus ſimilis in terra, hacce mali labe fuit percuſus à Satana. Sed ne hæc omnia mera præjudicia putes hominis antiquitati plus æquò faventis, audi Medicos, audi Hippocratem, audi & l Mixobarbaros: certè Syphilidis omnia ſymptomata deſcripta reperies ante Neapolitanam Expeditionem.*

V.

VERITAS tantis fulcita Historicorum, Poëtarum & Medicorum obſervationibus; curationis etiam & remedium ſimilitudine ſtabilitur. Quid referam? apud Arabes, ad Lepræ, Scabiei, Elephantiaſis, & ad Mentagremorboſ, non modò balnea, oleoſas frictiones, ſed & etiam ſudationes ad ſolem, & hydrargirum fuiſſe uſurpatum. *a* Mentagra autem, aut Lichen Græcorum; à Mentula primitus affecta ſic dicta, quid aliud eſt, quàm Gallicus aut Neapolitanus morbus, aut Hiſpanica ſcabies? Quin & Empyrici quidam *b* à Pſoræ curatione, Mercurium ad luis Veneræ curationem tanto ſucceſſu per analogiam & ſimilitudinem tranſtulère, ut deinceps Hydrargirum pro Alexipharmaco vero & unico, hiſ præſertim frigidis in regionibus ſit habitum. Odi namque, hac in noſtra Gallia, fabuloſas eſurientium pollicitationes, qui contumaciſſimum hunc morbum Sudatiunculis extirpaturos ſe promittunt. Apagetur tot Artis Medicastroſ, qui famoſa fumoſaque prædicant decocta Guaiaci, Sarſæ parillæ, aut radicis Sinarum, hoc tantum nomine proficua, quòd non morbum, ſed morbi opinionem adimunt, & ſanguinem jam torridum incendunt magis: Procul hinc tot ægrorum tortores, potiùſquam Medici, qui magnâ ſuâ prædâ titionum trifti miniſterio mi-

feros excruciant & urunt. Inspice exorientem ex æstuario homuncionem, ut solem è crudis nebulis pallidum, pectus tabularum, cute pumice sicciori circumtensum, per quam si rimeris, nil nisi pulverem & scobem pro sanguine reperies in venis. Sit ergo potius sacra syphilide infectis anchora Mercurius. Hæc una salutis via: ab hoc uno vinci se patietur superbissima lues, litu, non suffitu celebrato, præmissis purgantibus, balneis, venæ sectionibus. His rectè peractis, dexter erit Mercurius: naturâ namque protheus, mineralium, metallorumque Thaumaturgus, liquor non madefaciens, aqua non humectans, solus est peccatorum delicatiorum castigator egregius. Solus sapienter adhibitus, tum diviſibilitate summâ, tum figurâ sphericâ cuti affricatus, moxque sero sanguinis permixtus, tophos, exostoses, concreta solvet, emolliet, dissipabit, luenque totam pyralismo fugabit è corpore. Cum igitur, tum & Antiquorum auctoritate, tum & Medicorum observationibus apertè pateat Syphilidis omnia symptomata à Veteribus fuisse descripta, eademque curandi ratione debellata, hæc vera & benè deducta erit conclusio:

Ergo Morbus antiquus Syphilis.

De signis symptomatis, causis, origine, & antiquitate Syphilidis legantur SCRIPTURÆ SACRÆ.

Exod. cap. ix. v. 10. In plaga Ægypti sexta erant ex ore Apionis in genitalibus tubercula, & bubones.

Job de doloribus nocturnis loquitur cap. vii. v. 4. *Si dormiero, dicam: Quando consurgam? Et rursum expectabo vesperam, & replebor doloribus.*

De raucedine vocis, cap. iii. v. 4. *Tanquam inundantes aquæ, ita rugius meus.*

De fœtore oris, cap. xix. v. 17. *Halitum meum exhorruit uxor mea.*

De morbo S. Job, vide ejus Commentatores: Omnes uno ore pronuntiant lue Venericâ fuisse fœdatum: ut,

Pineda Hispanus è Societate Jesu, cap. 2, 6, 78. tom. 1, pag. 137.

Bolducius Franciscanus, cap. xxx. v. 17, pag. 290.

Cyprianus Cisterciensis, edit. complut. ann. 1582.

Vatablus Hebræicarum Litterarum Professor Regius, cap. 2 annotat. in Job,

Et nuperrimè Calmetus, maximum Ordinis Benedictorum ornamentum, in eleganti & eruditissima dissertatione de morbo Job, pag. 24.

Universalem luis Venericæ causam recensuerunt Sophar & Salomon, cap. xxvii. sic loquitur: *Ossa impii implebuntur vitiiis adolescentiæ, & cum eo in pulvere dormient.* Et Salomon Ecclesiast. cap. 19, v. 3 ex versione Hebræicæ.

Qui se jungit fornicariis, erit nequam: caries & vermes hereditabunt illum.

Medicorum Græcorum & Latinorum Principes.

Hippocrates l. iii. Epidem. sect. iii. illic menti, capitisque glabries

carnium, & ossium lapsus, voces viriatae, ora ulcere fervido affecta, in pudenda tubercula, tubercula foris & intus circa inguina, fluxiones circa pudenda multae cum doloribus.

Galenus de fisis, sordidis ulceribus & pustulis scripsit cap. v de compositis. Medicament. de bubonibus in inguine, de simpl. Medicament. Facult. & cap. 11. de sympt. causis, & cap. vi de locis affectis, de gonorrhea prolixè disputat.

Celsus, de actrochordone loquitur l. v. sect. 14, & l. 6, cap. 111, de Sycofi, praeposteram Venerem subsequenribus.

Arabes scripserunt de curatione Scabiei, & *Saphati*, per argentum vivum. Mesuë, l. 111. Secret. Medicament. cap. 111.

Linimentum sanans antiquum *Saphati*, est: Lichargiri, aris & argenti vivi partem unam, aceri, & olei myrtini quantum sufficit, deinde argentum vivum sic conterendo cum eis commisce.

Avicenna, l. iv. *fen.* vii. tract. 111.

Argentum vivum extinctum, & storax liquida, & oleum rosarum aggregetur, & administrantur: ex iis liniatur ager.

Mixobarbari, qui ante Neapolitanam Expeditionem scripserunt.

Guillelmus de Salicero, ann. 1270, cap. 48. Chirurg. sic praefatur de pustulis albis, scissuris & corruptionibus, quae sunt in virga, & circa praeputium, propter coitum cum meretrice, vel foeda, vel alta de causa.

Gordonius ann. 1305, cap. v. de passionibus virgae, inter causas externas concubitum cum muliere immunda numerat.

Guido de Cauliaco, cap. vi. sexti Tractatus de calefactione & foeditate virgae, propter decubitum cum muliere foetida.

Philonium, seu Valefcus de Tharanta, ann. 1418, cap. de ulceribus & pustulis virgae. Causae, *inquit*, sunt vulnus, vel coitus cum immunda cancrofa, vel foetida muliere. Et paulò infra: Juvenes coeunt cum femina habente ulcus in matrice, & cum sua contagiositate inficiunt virgam, & in ea facit ulcus.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

M. Joannes - Franciscus Coubier.	M. Michael-Procope Con- teaux.	M. Claudius Guerin.
M. Joannes Baptista Mon- gin, Medicus Regis or- dinarius.	M. Joannes - Claudius- Adrianus Helvetius, Medicus Regis Ordina- rius, & à Regia scien- tiarum Academia.	M. Matthaeus Thuillier.
M. Alexander le Fran- çois.	M. Salvator Cluscard.	M. Guido Crescentius Fa- gon, antiquior Schola Magister, Regi defun- cto à sanctioribus Con- siliis, ejus Medico Pri- mario, Horti Regii su- premus Moderator, Academia Scientiarum Socius Honorarius.

Proponerebat Parisiis JOANNES - FRANCISCUS
LEAULTE', Parisinus, Baccalaureus Medicus,
Ann. R. S. H. 1717.

Typis J. QUILLAU, Universitatis & Facultatis Medicinae
Typographi.